

Modvs Frvctvose Celebrandi Missam

**Giustinelli, Pietro
Belli, Domenico**

München, 1649

Examen conscientia.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55294](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55294)

Celebrandi Missam. 9

tiam, tanti Sacrificij illo die :
celebrationem intermittere, si
alia necessitas, aut legitima
causa, iudicio sui Confessarij,
aliter facere, illum non adstrin-
gat.

Ut autem facilius, & fru-
ctuosius hoc possit facere exa-
men, ponemus hic præcipua
quædam capita juxta quæ se-
ipsum examinare & discutere
queat.

Examen conscientie.

Primò, sancti Spiritus implo-
rabit auxilium dicendo.

VENI sancte Spiritus, reple
tuorum corda fidelium, &
tua lucis radium in me infunde.
B de;

de: Et distinctè cognoscam, di-
gne defleam, Et integrè confi-
tear peccata mea, ad laudem Et
gloriam nominis tui, Et salu-
tem anima mea. Per IESUM
Christum Dominum nostrum,
Amen.

Deinde examinabit seipsum
juxta modum sequentem.

Punctum primum. Circa
cogitationes.

1. An voluntariè, otiosas, id
est, inutiles sibi & suis proxi-
mis, cogitationes, in animum
repperit.

2. Vanas, optando, seu aspi-
rando ad honores, existima-
tionem, reputationem, appe-
ten-

Celebrandi Missam. 11

tendo diuitias, & mundanas
ambiendo dignitates.

3. *Superbas*, & ambitiosas,
seipsum magnificando, & cum
aliorum despectu, alijs se præ-
ferendo: Ecclesiasticæ digni-
tatis gradus exoptando, præ-
sertim cum illorum incapax,
illisque indignus sit.

4. *Auaras*, id est, superfluas
concupiscendo diuitias, pe-
cunias, commoditates, Eccle-
siastica beneficia, & obuentio-
nes, &c.

5. *Impuras*, rebus sensuali-
bus se oblectando, vel mente
illas versando.

6. *Gulosas*, superfluè man-
ducando, bibendo, exquisitos
cibos, seu lautas epulas deside-
rando.

B 3

7. *Ira*

7. *Iracundas*, excogitando quomodò aliquam sibi irrogatam possit vindicare & vlei-
sci iniuriam.

8. *Odiosas*, optando cuiquam malum, vel habendo ab aliquo aversionem, seu excogitando, quomodò alicuius possit lædere honorem, vitam, aut famam, vel facultates.

9. *Invidias*, proximorum invidendo bonis.

10. *Suspiciosas*, finistrè, & malè de quopiam sine causa suspicando.

11. *Temerarias*, temerè siue malè de aliorum dictis, vel factis, absque sufficienti fundamento, iudicando.

12. *Curiosas*, inquirendo, quomodo illa possit cognoscere

vel

vel intelligere, quæ capacita-
tem eius excedunt, & neq; sta-
tui, neque officio, neque pro-
fessionis suæ conueniant.

13. *Fraudulentas*, excogitan-
do, quomodo aliquem in di-
ctis, factisue decipere posset.

14. *Pusillanimes*, diffidendo,
vel nimium timendo, se hoc
adimplere posse, quod iustum
& conueniens est.

15. *Dubiosas*, dubitando circa
aliquem fidei articulum.

16. *Murmuratorias*, intra se
de se, vel aliqua re aut persona
obmurmurando, seu lamen-
tando.

17. *Scrupulosas*, nimis facile
dubitando ijs de rebus, de quib;
non est dubitandum.

18. *Acediosas*, quidpiam cum
tædio & nausea pensitando.

Punctum 2. *Circa Verba.*

1. *Si otiosa*, id est, inutilia &
sibi, & proximo suo, locutus
fuerit verba.
2. *Inconsiderata*, & temeraria,
id est, non secundū quod tem-
pus, locus, persona, aut res,
aut finis requirebat, prolata.
3. *Exaggerantia*, plus minus-
ue, quam res ipsa reuera erat,
dicendo.
4. *Superba*, & elata arrogan-
tia, superbiendo & despicien-
do alios.
5. *Aculeata*, & irreuerentia,
charitatem fraternam læden-
tia, & debitam reuerentiam
non adducuntia.

6. *Iracunda*, cum ira, indignatione, & furore prolata.

7. *Susurratoria*, discordias seminantia.

8. *Detractoria*, de altero, vel malum eius edicendo, vel bonum eius imminuendo.

9. *Iniuriosa*, & contumeliosa, contra DEVM & Sanctos eius pronuntiata: vti sunt, blasphemix: vel contra cuiuspiam honorem, seu aduersus aliquam personam dicta.

10. *Impudica*, & impura, contra honestatem, & bonos mores prolata de obscænis & turpibus rebus.

11. *Mendacia*, falsum, vel cum, vel absque juramento, cū proximi, vel sine illius damno, affirmata.

12. *Simulatoria*, fingendo quod non est.
13. *Adulatoria*, pro aliorum conciliando favore, & aucupanda benevolentia, ad placendum alijs, dicta.
14. *Contentiosa*, pertinaciter cuiuspiam obsistendo quo suum possit tueri iudicium.
15. *Irrisoria*, deridendo aliorum.
16. *Amara*, cum cordis amaritudine, vel pro vindicta, seu ob aliquam malam passionem, dicta.
17. *lactubunda*, seipsum ac res suas efferendo seu laudando, vel rebus malis gloriando.
18. *Ambigua*, quæ in vno sensu proferuntur ore, alia intelliguntur mente.

19. *Irrisoria*, risum prouocantia.
20. *Affectata*, aliquo artificio, & studio, pro aliqua facundia ostentatione, vel pro alienius doctrinae assentatiuncula dicta.
21. *Fraudulenta*, ad decipiendum aliquem prolata.
22. *Instigatoria*, praua consilia suggerentia, & ad malum instigantia.
23. *Execratoria*, maledicendo, vel sibi ipsi mala imprecando, vel alijs ex odio, vel rancore, vel indignatione.

Punctum 3. *Circa opera.*

- I. An *otiosa*, & inutilia operans sit, & ea, quæ non ad aliquem

quem bonum finem directa.

2. *Vana*, pro humano aucupando favore, vt aliquo possit in honore, & æstimatione haberi; facta.

3. *Inordinata*, id est, sine debito fine, vel modo, & non suo tempore & loco, peracta.

4. *Inobediencia*, id est contra Dei, S. Matris Ecclesiæ, & contra suorum Superiorũ ac Prælatorum præceptiones; contra diuini officij, & suæ conscientiz remorsum, acta. Et si est Religiosus, contra suorum Superiorum ordinationes, & Regulam facta.

5. *Sacrilega*, recipiendo vel ministrando cum peccato, seu dubio peccati, Sancta Sacramenta: vel emissa violata vota.

ta, siue quapiam commissa Si-
monia.

6. *Immunda*, contra purita-
tem vitæ ac bonorum morum
admissa.

7. *Hypocritica*, ficta ac simu-
lata, ostendendo se talem esse,
qualis non est.

8. *Temeraria*, nempe facta
ex proprio capite, sine consi-
lio, & Superiorum suorum di-
rectione.

9. *Presumptuosa*, supra pro-
pria sua habilitate, juribus aut
viribus.

10. *Fraudulenta*, cum fraude
& impostura suorum proxi-
morum, & contra justitiam.

11. *Partialia*, non vtendo
cum omnibus, quando ratio
exigit, debita æqualitate.

12. *Indiscreta*, id est immo-
derata & contra rationis dicta-
men acta, utpotè immodera-
tè studendo, scribendo, legen-
do, vigilando, orando, pœni-
tentiis faciendo, aliquem in-
discretè corripiendo, & casti-
gando.

13. *Acediosa*, id est, inuitè,
& cum tædio, nauseaue facta.

14. *Quæstiosa*, id est, non pro
Dei honore, & gloria, sed & ob
suam duntaxat utilitatem, ob-
lectationem, honorem, pro-
prium commodum, seu ad e-
vitandum oppositum, facta.

15. *Superflua*, id est, ob so-
lam suam cōmoditatem, deli-
cias, & propriam sensualitatem
facta: uti manducando, biben-
do, dormiendo, vestiendo, re-

creando, ornando, amplius quam status suus requirit, aut citra justam necessitatem suas expendendo vel consumendo facultates.

16. *Desidiosa*, id est, sine debita applicatione, & mentis attentione, sine modo, citra primum affectum, præcipuè res, ad diuinum cultum spectantes: vti sunt orationes: Missæ Sacrificium, diuina officia: Conscientiæ examen, Confessio: Sacra communio, spiritalis libri lectio: Verbum DEI Sanctorum cultus, sacrarum Reliquiarum, Indulgentiæ, & similia, negligenter exercitare, & colere: speciatim verò, & singulariter hæc examinabit sequentia.

Punctum 4. Circa Diuinum
officium.

1. Num Diuinum officium si-
ne debita attentione, reueren-
tia, & deuotione, vel indecen-
ti situ ac loco, recitauerit?
2. An quid notabile, & cum
culpa aliqua omiserit?
3. An malè & nimis festinan-
ter verba pronunciauerit.
4. An ordinem inuerterit,
postponendo illud, quod erat
anteponendum, vel è contra-
rio.
5. An vnum pro alio officium
recitauerit.
6. An longo veletiam mo-
dico tempore, sine iusta causa
officium interruperit.
7. An sub diuini officij reci-
tatio.

tatione voluntariè distractus fuerit, ridendo, jocando, seu aliquid distractionem inuehens agendo.

8. An determinatis temporibus, cum posset, horas non legerit.

9. An cantando in Choro, non debite attentus fuerit.

10. An huc illucque suis oculis curiosè vagatus fuerit, vel circumspexerit.

11. An recitando cum alijs officium, ad aliorum verba non attentus fuerit.

12. An hoc, quod omissum intellexerat, vel malè pronunciatum, aut voluntaria distractione dictum, maximè si aliqua notabilis omissa esset pars, non reperierit?

13. An

13. An ob lucrum solum temporale, & non principaliter ad DEI gloriam, diuinum officium persoluerit?

14. An vel totum, seu aliquam diuini officij partem, iuxta ex causa omiserit?

15. An totum, vel diuini officij omittendo partem, absque legitima causa, debitam fructuum sui beneficij partem aut pensionis, vel Ecclesiae, vel locis sacris, iuxta Bullam Pij V. non restituerit?

Punctum 5. Circa Missam.

1. Num absque debita preparatione, & conscientiae examinatione, vel cum dubio peccati, celebrauerit.

2. An

2. An cum modica deuotione, attentione, & reuerentia, & nimis celeriter & malè verba Canonis, aut Consecrationis pronunciauerit.
3. An voluntariè aliquid omiserit, mutauerit, vel adiunxerit.
4. An tempore à S. Matre Ecclesia præfixo (quod ab auro-
ra incipit & durat vsq; ad me-
ridiem) celebrauerit.
5. An Rubricas Missalis
quantùm ad modum Cere-
moniarum, & rituum ordina-
tum ab Ecclesia, obseruauerit.
6. An absque omnibus sacris
paramentis, vel sine corpora-
li, libro, lumine, ministro, abs-
que consecrato lapide, aut si-
C ne

ne debitis altaris mappis, celebrauerit.

7. An in debita materia azy-
mi panis, & veri vini, non cor-
rupti, & in Calice conuenien-
te, consecrauerit infusa aqua,
& in loco sacro consecrauerit.

8. An ante Matutinum per-
solutum, absque legitima cau-
sa, celebrauerit.

9. An orationes, quæ Sac-
doti dicendæ, lauandis mani-
bus, & sacris se vestiendo in-
dumentis vti in Missali adno-
tata, dixerit.

10. An Sacrificium Missæ non
conforme temporibus occur-
rentibus, sine iusta causa per-
egerit.

11. An Sacrificium pro illis
applicauerit vel obtulerit, vi-
uis,

uis, & defunctis, quibus erat obligatus.

12. An peracto Sacrificio, debitas DEO gratias egerit, vel nimium festinanter, & citra deuotionem, persoluerit.

13. An statim finito Sacro, impertinentibus, & profanis colloquijs, nugis, jocis, risibus lusibus, & similibus rebus tanto Sacrificio indignis, sese impenderit.

14. An scienter, absq; legitimis ordinibus, vel cum aliquo legitimæ censuræ impedimento, cuius sibi conscius fuit, vel cum irregularitate, celebrauerit.

Punctum 6. Circa Sanctorum
Sacramentorum admini-
strationem.

1. Si cum debita deuotione,
reuerentia, & oculorum mo-
destia, augustissimū altaris Sa-
cramentum nō ministrauerit.
2. Si per negligentiam, vel ob-
modicam aduertentiā, Vene-
rabile Sacramentum, seu ali-
quam eius particulam, ex ma-
nibus cadere permiserit. Et si
in tali casu, id quod Rubricæ
præcipiunt, fecerit.
3. Si inuoluntariè, seu illiben-
ter, ob laboris vel incommo-
di timorem ministrauerit Sa-
cramenta.
4. Si Sacramentum Confes-
sionis, sciens se ob scientiæ,
pro-

probitatis, & legitimæ potestatis defectum, in idoneum, administrauerit.

5. Et si primum seipsum, & pœnitentes DEO non commendauerit.

6. An habuerit rectam intentionem, ad DEI gloriam & salutem animarum: nùm potius ad temporale lucrum, vel peruersum aliud propositum respexerit.

7. Si debitas interrogationes cum prudentia, & modestia omiserit, vel si nimis superfluous in rebus impertinentibus interrogandis, cum periculo sui vel pœnitentis damno.

8. Si sua culpa passus tentationes, & in illis statim ad debita remedia non recurrerit: men-

tem ad DEVM eleuando, eius auxilium implorando, mentemq; suam ad piam aliquam cogitationem conuertendo.

9. Si in excipienda Confessione, erga poenitentem fuerit impatiens, asper, & nimis rigidus, præcisa illi libertate, omnia sua peccata cum fiducia confitendi.

10. Si omiserit procurare, vt suis obligationibus, ac suæ cōscientiæ satisfaciat poenitens: maximè in restituenda fama & reddendis rebus iniuste partitis.

11. Si poenitentes, & sibi commissos de rebus suæ salutis, & remedijs ad emendationem necessarijs instruxerit,

12. Si in casibus difficilibus, & dubijs, ad consilium intelligentium, & expertorum non recurrerit. Et si in talibus casibus absoluerit, dubitando an absoluerit, nec ne.

13. Si quempiam absoluerit, dubitando, num ibi debita esset absoluendi materia: & an pœnitens, requisitum dolorem habuerit: emendationis propositum. & satisfaciendi suæ conscientiæ, & obligationi, voluntatem.

14. Si nimis rigidam pœnitentiam, pœnitentis statui, & emendationi improporcionatam imposuit.

15. Si extra Confessionem, sine pœnitentis licentia, locus fuerit, violando directè, si-

ne indirectè, vel cum periculo violandi, sacramentale sigillum.

Punctum 7. Circa curam

animarum.

1. Si cum animarum haberet curam, non zelauerit, non de illarum salute sollicitus fuerit.
2. Si suis temporibus sancta illis Sacramenta non ministraverit.
3. Si non elaborauerit intelligere & tollere publica scandala, & abusus, & eos eruere è peccatis, quos illis nòrat obnoxios.
4. Si doctrina Christiana illos non erudierit, nec res ad salutem docuerit necessarias.

5. Si

Celebrandi Missam. 33

5. Si debitis temporibus non annunciauerit Verbum DE I, malam prauamque illorum corripiendo vitam, illos hortando ad virtutes, Deique eis inculcando timorem.
6. Si inter discordantes, pacem non composuerit,
7. Si festiuis diebus, populo celebrare Missam omiserit.
8. Si diuini officij, & Missæ obligationibus, tam pro viuis quã defunctis non satisfecerit.
9. Si illos qui non confitentur, neque communicant, saltem semel in anno, in sua Parochia, non obseruauerit.
10. Si aliquem per suam negligentiam, sine Sacramentis, & animæ cõmendatione mori permiserit.

11. Si pro morientium consolatione & auxilio morituris non astiterit, cum posset.

12. Si malis suis actionibus, & pravis moribus, suis subditis malum exemplum dederit.

13. Si nescit quantum ad sui officij & muneris attinet obligationem.

14. Si ordinationes suorum Superiorum & Prælatorum, nec non Ecclesiæ statuta, circa animarum curam, obseruet.

Punctum 8. Circa curam Ecclesiæ, & rerum sacrarum.

1. Si habuerit curam Ecclesiæ, & Sacristiæ : immunda, malè purgata sacra vasa, corpora-

poralia, Purificatoria, & mappas, & vestimenta reliqua sacra.

2. Si Missæ & altarium paramenta reliquerit fracta, foeda, & malè composita.

3. Si tenuerit Ecclesiam, & sacra Altaria immunda, puluere obsita, telis araneorum, & alijs foedis rebus, præcipuè Altariū Mappas defoedatas.

4. Si non decenter conseruet in altari augustissimum altaris Sacramentum: nec illud renouauerit suis temporibus, cum ardente semper ante illud lampade.

5. Si permiserit deesse aquam lustralem, seu benedictam in vasis Ecclesiæ.

6. Si non prouiderit necessaria,

ria Ecclesiæ, & Sacristiæ, quantum ad suam pertinet obligationem.

7. Si non renouauerit singulis annis sacrum Chrisma.

8. Si modicam sacrarum Reliquiarum curam habuerit.

9. Si non decentem Ecclesiæ apparatus diebus festiuis & solemnibus habuerit.

Punctum 9. Circa omissiones.

1. Si præter jam dicta, in supradictis capitibus aliquid facere omiserit, ex obligatione, erga Deum, erga seipsum, vel circa proximum: maximè vero, circa suos Parentes, & Benefactores, viuos & defunctos.

ctos, & erga suam Religionem
si Religiosus sit.

2. Particulatim verò, si per
negligentiam solitas oratio-
nes, deuotiones, Sacrum, di-
uina officia, Cōfessionem, ex-
amen conscientiae, solitas pœ-
nitentias, & mortificationes,
verbum DEI, spirituales le-
ctiones, proximorum corre-
ctiones prætermiserit: si spiri-
tualibus, & temporalibus il-
lorum necessitatibus subue-
nerit, nec juxtà suas vires ope-
ra misericordiae exercuerit.

3. Postremò Deum omnium
suorum peccatorum depreca-
bitur veniam, firmiter in po-
sterum proponendo emenda-
tionem, ac deinde accessurus

ad

38   *Modus Devotè*
ad Confessionem, sequentem
dicet orationem.

*Oratio ante sacram Confes-
sionem.*

EGo ô Benignissime Domi-
ne Iesu Christe, vnice Sal-
uator & Sanctificator meus,
qui tot tantisque modis tuam
offendi Bonitatem & Maiesta-
tem, humiliter omnium meo-
rum cõmissorum peccatorum
deprecor veniam, & indulgen-
tiam, promittendo, tuo fauen-
te auxilio, (in quo duntaxat
confido) de cætero, cum omni
diligentia, omnimodam e-
mendationem.

Illamina quæso Domine
cor meum tuæ diuinæ lucis
ra.